

УДК 636.598:636.082

М.Д. ПЕТРІВ, кандидат сільськогосподарських наук
Л.Я. СЛОБОДА, **Н.М. ЗАГОРЕЦЬ**, наукові співробітники
М.М. ХОМИК, аспірант

Інститут сільського господарства Карпатського регіону НААН

ПРОДУКТИВНІСТЬ ГУСЕЙ ОБРОШИНСЬКОЇ СЕЛЕКЦІЇ ПРИ ЧИСТОПОРОДНОМУ РОЗВЕДЕННІ

Подано господарсько-корисні показники продуктивності гусей оброшинської селекції. Наведено результати досліджень на двох групах птиці різних популяцій. Досліджено несучість, показники інкубації гусячих яєць і збереженість молодняку до 8-тижневого віку.

Ключові слова: гуси, індекс форми, інкубація, динаміка, перо, пух, несучість.

Гусівництво порівняно з іншими галузями птахівництва ведуть в основному на екстенсивній основі. Це обумовлено як особливостями відтворення птиці даного виду, так і недосконалістю технологічного обладнання, а також незначною інтенсивністю селекції в родинних стадах. При цьому гусей переважно використовують для виробництва м'яса та обмеженого обсягу відгодівлі на жирну печінку. У зв'язку з цим потреба в комплексному використанні продукції гусівництва, і зокрема перо-пухової сировини, набуває незаперечної актуальності [2].

Традиційні форми ведення галузі передбачають отримання перо-пухової сировини після забою. Поряд з цим дослідження останніх років вказують на доцільність прижиттєвого обскубування гусей, що

© Петрів М.Д., Слобода Л.Я.,
Загорець Н.М., Хомик М.М., 2011

Передгірне та гірське землеробство і тваринництво. 2011. Вип. 53. Ч. II.

дає значний економічний ефект і сприяє досягненню конкуренто-спроможності галузі. Збереження генофонду порід, ліній і популяцій птиці вимагає проведення фундаментальних досліджень генетичного пулу, його змін у процесі відтворення [5, 6].

Найперспективнішим серед сучасних генетичних методів у птахівництві є популяційний аналіз, який дозволяє оцінити генотиповий склад ліній і порід, виявити компоненти складних полігенних ознак. Важливо розробити критерії оцінки складових таких ознак, як несучість, жива маса, перо-пухова продуктивність.

В плані подальшого розвитку гусівництва важливого значення набуває розробка прийомів отримання перо-пухової сировини з використанням зажиттєвого обскубування гусей [1, 2, 6]. Але для успішного застосування такого прийому недостатньо вивчено особливості формування та регенерації пір'яного покриву гусей, оптимальні строки і кратність проведення прижиттєвого обскубування.

Створення нових порід і гібридів у гусівництві ускладнюється і відсутністю даних щодо генетичних закономірностей реалізації основних господарсько корисних ознак, а також теоретично обґрунтованих прийомів відбору вихідного матеріалу для розробки програм селекції. Тоді як питання селекції ячної птиці в теперішній час вирішують на основі закономірностей генетики з використанням методів моделювання, в гусівництві такий підхід не одержав значного поширення через недостатнє вивчення мінливості ознак у процесі селекції. Тому виникла потреба в розробці селекційних програм, що ґрунтуються на зазначеному вище типі успадкування основних господарсько корисних ознак [1, 4].

Основним методом племінної роботи є відбір і підбір особин з високими продуктивними якостями з метою одержання однотипної птиці, яка б відповідала запланованим параметрам продуктивності.

Селекційну роботу, спрямовану на закріплення стандартних для кожної породної групи ознак, проводили шляхом індивідуально-масового відбору. Перед початком племінного періоду самців та самок всіх породних груп індивідуально оцінили за екстер'єром. Протягом продуктивного періоду на груповому рівні було проведено облік несучості, заплідненості, виводимості яєць, виводу молодняка. В добовому віці проводили жорсткий відбір гусенят за екстер'єром. Гусенят з живою масою, меншою від середнього значення у стаді, у 8-тижневому віці вибраковували. В процесі вирощування вираховували збереженість молодняка до 8-тижневого віку.

З поголів'я гусей сформовано дві групи, по 100 голів у кожній, які на період парування та яйцекладки (з січня до травня 2011 р.)

перебували роздільно із забезпеченням належного рівня годівлі та режиму утримання.

Облік несучості проводили щоденно з вирахуванням індексу форми яєць шляхом лінійного вимірювання і з відбором за цим показником та їх масою для інкубації. Нагромадження інкубаційних яєць та контроль за їх зберіганням проводили щонайбільше до 14 днів, після чого їх відправляли на інкубацію, яку проводили згідно з відповідними інструкціями.

Молодняк, починаючи з одноденного віку, було помічено і поставлено на роздільне вирощування згідно з генотипом. Годівлю до 3-тижневого віку здійснювали спецкомбікормом.

У лабораторії дрібного тваринництва ІСГКР НААН на базі дослідного господарства “Оброшино” було проведено схрещування оброшинських сірих гусок з гусаками оброшинської сірої породи (I група), а оброшинських білих гусок схрещували з гусаками оброшинської білої (II група).

Середня жива маса гусей на початок яйцекладки становила: оброшинських сірих: гусок - 6,34 кг, гусаків – 7,21 кг, а оброшинських білих: гусок - 6,44 кг, гусаків – 7,20 кг.

Несучість – важлива ознака продуктивності, яка залежить від породних та індивідуальних особливостей птиці і умов утримання та годівлі. Середня несучість оброшинських сірих гусок становила 39,2 шт. яєць на голову, а оброшинських білих – 40,1 шт. яєць (табл. 1).

З даних табл. 1 видно, що за тривалістю яйцекладки і кількістю знесених яєць I група гусей переважала II групу. Водночас гуси I групи незначною мірою поступалися II групі за масою та розмірами яєць.

1. Яйценосність та інкубаційні якості гусячих яєць

Показники	Порода та група гусей	
	I (оброшинська сіра)	II (оброшинська біла)
Тривалість яйцекладки, днів	95	100
Середня яйценосність гусок, шт. яєць	39,2	40,1
Середня маса яйця, г	159,7	159,1
Довжина яйця, мм	83,1	82,5
Ширина яйця, мм	55,1	54,4
Індекс форми, %	66,3	65,9
Міцність шкаралупи, кг/мм ²	2,15	2,12
Товщина шкаралупи, мм	0,44	0,43

Вивчення інкубаційних якостей яєць свідчить, що запліднюваність у гусок I групи становила 85,4 %, що на 1,3 % більше ніж у другій групі (84,1 %), а виводимість у I групі досягала 74,9 %, тобто на 0,4 % більше ніж у II групі (74,5 %) (табл. 2).

2. Результати інкубації гусячих яєць, %

Група	Запліднюваність	Задохлики	Вивід гусенят
I	85,4	5,8	74,9
II	84,1	6,1	74,5

Одним з показників життєздатності молодняку гусей є його збереженість за період вирощування. У I групі вона була кращою і становила 91,8 %, що на 1,6 % більше ніж у II групі.

Важливими показниками розвитку молодняку є жива маса та швидкість росту (табл. 3).

3. Динаміка живої маси гусей ($M \pm m$), г

Група	Вік		
	1 день	4 тижні	8 тижнів
Самці			
I	100,1 ± 2,5	1780 ± 69	4590 ± 92
II	102,0 ± 3,0	1840 ± 63	4720 ± 80
Самки			
I	98,2 ± 2,1	1470 ± 71	3930 ± 84
II	99,7 ± 2,4	1750 ± 57	3950 ± 71

В одноденному віці гусенята двох груп мали порівняно однакову живу масу. У 4-тижневому віці самці II групи за цим показником на 3,37 % переважали самців I групи, самки II групи - на 19,04 %, а у 8-тижневому віці - відповідно на 2,8 та 0,5 %.

При вивченні перо-пухової продуктивності молодняку гусей I і II груп провели два прижиттєвих скубання (у 11 та 18-тижневому віці) і дослідили фракційний склад одержаної сировини.

З даних табл. 4 видно, що гуси I групи при першому скубанні мали дещо вищий вміст пера і пуху порівняно з гусьми II групи. Самки I групи за вмістом пуху мали нижчі показники ніж самці. Вміст незрілого пера і пуху був найменший в I групі. При другому скубанні від гусей двох груп було одержано в середньому на 10,5 % більше пера і майже в 2,5 разу більше пуху порівняно з першим скубанням, знизився вміст незрілого і засміченого пера і пуху. Статистично

вірогідної різниці між групами за вмістом перо-пухової сировини не виявлено.

4. Фракційний склад перо-пухової сировини молодяку гусей, %

Група	Стать	Перо		Пух		Засміченість
		зріле	незріле	зрілий	незрілий	
11 тижнів						
I	самці	69,4	8,0	16,8	3,0	4,2
	самки	68,1	5,8	14,0	3,4	3,9
II	самці	65,4	5,2	15,1	3,9	4,9
	самки	63,1	7,6	12,9	3,6	4,8
18 тижнів						
I	самці	60,0	3,7	39,7	1,2	1,0
	самки	61,2	2,3	37,8	0,8	2,8
II	самці	57,1	1,5	35,7	0,5	1,7
	самки	59,0	0,9	35,0	0,9	2,1

Висновки

1. Показники продуктивності оброшинських сірих гусей були такими: несучість – 39,2 шт. на голову, маса яйця – 159,7 г, запліднюваність – 85,4 %, виводимість – 74,9 %, жива маса гусей в 8-тижневому віці – самці 4,59 кг, самки 3,93 кг, збереженість – 91,8 %.

2. Оброшинські білі гуси характеризувалися такими показниками продуктивності: несучість – 40,1 шт. на голову, маса яйця – 159,1 г, запліднюваність – 84,1 %, виводимість – 74,5 %, жива маса гусей в 8-тижневому віці – самці 4,72 кг, самки 3,95 кг, збереженість – 90,2 %.

3. Статистично вірогідної різниці між групами за вмістом перо-пухової сировини не виявлено, але більш якісною вона була у 18-тижневому віці.

Література

1 Авраменко В. І. Утримання гусей / В. І. Авраменко. – Донецьк : Сталкер, 2001. – 64 с.

2. Боголюбский С. И. Селекция сельскохозяйственной птицы / С. И. Боголюбский. – М. : Агропромиздат, 1991. – 285 с.

3. Меркурьева Е. К. Биометрия в животноводстве / Е. К. Меркурьева. – М. : Колос, 1960. – 497 с.

4. Практические методики исследований в животноводстве / под ред. В. С. Козыря, А. И. Свеженцова, В. И. Немировского. – Днепропетровск : Арт-Пресс, 2002. – 234 с.

5. Дебров В. В. Удосконалення методів оцінки, формування та реалізації генетичного потенціалу продуктивних якостей гусей : автореф. дис. на здобуття наук. ступення канд. с.-г. наук : спец. 06.02.01 «Розведення та генетика тварин» / В. В. Дебров ; Херсон. держ. аграр. ун-т. – Херсон, 2003. – 19 с.

6. Краснощок В. Г. Удосконалення прийомів відбору гусей на підвищення відтворних якостей та перо-пухової продуктивності : автореф. дис. на здобуття наук. ступення канд. с.-г. наук : спец. 06.02.01 «Розведення та генетика тварин» / В. Г. Краснощок ; Херсон. держ. аграр. ун-т. – Херсон, 2003. – 19 с.